

і точно знати, як управляти людськими ресурсами. Це і є запорукою ефективного керівництва організацією.

Підбиваючи підсумок, можна скласти модель сучасного менеджера організації. Це людина, яка має певні морально-психологічні якості. Серед них: чесність, порядність, справедливість, об'єктивність, відповідальність, почуття обов'язку тощо. Керівник обов'язково має бути комунікативним, аби знаходити підхід до кожного робітника, виявляти здібності, вдало поєднувати колектив та використовувати всі позитивні навички на благо підприємства. Ознакою успішного менеджера є поєднання у собі як комунікативних здібностей, так і здібностей до керування, лідерських задатків.

Менеджер повинен бути людиною розумною, логічною, далекоглядною, здатною до ризику та приймання миттєвих рішень. Підприємство буде найдовше успішним, лише за умови того, що керівник(менеджер) буде слідкувати за кон'юктурою на ринку, виявляти зміни, швидко та розумно реагувати на них та, інколи, йти на ризик.

Менеджеру необхідно володіти почуттям справедливості, людяності. Керівник повинен демонструвати самостійність в роботі, створити умови для підлеглих такими, щоб робота якісно виконувалась без постійного контролю з боку керівництва.

Отже, сучасним успішним менеджером не кожен може бути. Звичайно, в процесі роботи багато чому можна навчитись, але без вроджених навичок до керівництва та схильності до лідерства успіху досягнути майже неможливо. Керівник повинен в собі вдало поєднувати весь той набір якостей, що зазначено раніше, адже ніколи не знаєш, яким вмінням доведеться скористатися для того, аби привести організацію до успіху. І остання, але не за важливістю риса, це здатність до саморозвитку. Кожен менеджер має постійно тримати себе в формі, весь час розвивати і покращувати свої навички, щоб мати змогу реагувати на зміни в зовнішньому середовищі вчасно. Тож, доки розвивається менеджер – доти процвітає організація!

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ДІЛОВИЙ УСПІХ

ЯНИЦЬКА Є. Ю.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – ст. викладач
Краля В. Г.*

Успіх підприємницької діяльності значною мірою залежить від підприємця, який є ініціатором підприємницької діяльності, а найчастіше організатором та виконавцем робіт одночасно. Тому багато уваги надається вивченню

особливостей підприємницької діяльності і ділових якостей підприємця. Загальновизнаними якостями та рисами характеру підприємця прийнято вважати бажання досягти успіху, ініціативність, самостійність, вміння вести справу та інші. Зокрема, слід відзначити, що підприємець як людина, повинен бачити і оцінювати можливості бізнесу, формувати необхідні матеріальні, фінансові і трудові ресурси, одержувати вигоду від їх використання, виявляти ініціативу в новій справі, ефективно керувати людськими ресурсами, гарантувати успіх [2].

Можна навести й інші визначення основних рис підприємця, які висвітлюються різними авторами у вітчизняній і зарубіжній літературі. Однак усі вони не дають повної характеристики підприємця, оскільки не відбивають відносин власності. Чимало людей у будь-якому суспільстві, маючи такі якості, як вміння орієнтуватися у ринковій ситуації, організувати виробництво, творчий підхід до вирішення проблем, до підприємців не відносяться, оскільки працюють на роботодавця. Таких людей можна вважати такими, що мають здібності до підприємницької діяльності, однак належать до найманих працівників і працюють за контрактами з роботодавцями. До того ж пошук шляхів підвищення ефективності виробництва, забезпечення успіху організації, в якій вони працюють, входить певною мірою в їх виробничого-сподарські функції. Разом з тим вони не несуть повної, одноосібної відповідальності за результатами діяльності підприємства, оскільки підпорядковують свої дії завданням керівництва, хоча оплата їх праці і залежить від результатів роботи підприємства. Підприємець, як правило, є засновником власної справи. Отже, до складу основних визначальних рис підприємця слід віднести, окрім вище названих, і таку, як вміння організувати власну справу, підприємство тощо. Лише в практичній діяльності можуть проявитись такі риси характеру та ділові якості підприємця, як кмітливості, вміння досягти успіху. Залежно від бажання та фінансових можливостей підприємець може стати одноосібним власником справи, підприємства або співвласником, об'єднавши зусилля з іншими підприємцями на партнерських засадах. Однак в усіх випадках підприємець повинен бути власником справи, і тим він докорінно відрізняється від усіх інших категорій працюючих, і в першу чергу найманих працівників [1].

Щодо актуальності дослідження слід зазначити, що протягом останнього десятиріччя, починаючи з моменту здобуття Україною державної незалежності, на її території інтенсивно відбуваються процеси відродження підприємницької діяльності. Вона поступово стає природною складовою української економіки, що свідчить про її просування до ринкових форм і методів господарювання[4].

Успіх у здійсненні підприємницької діяльності залежить від багатьох чинників. Однією з неодмінних умов досягнення високої результативності є отримання необхідних знань, уявлень про форми, принципи та сфери підприємницької діяльності. Але окрім знань у сфері економіки, фінансів, менеджменту, права та інших соціально-економічних наук, що допомагають підприємливим особистостям заснувати, організувати та вести господарську діяльність, для успішного розвитку професійної підприємницької діяльності, для глибокого розуміння сутності економічних процесів необхідні й психологічні знання. Моделі розроблені в рамках економічних теорій, стають недостатньо адекватними для вирішення багатьох економічних проблем. Причиною є постійна дія так званого «людського фактора». Це обумовило появу нового, самостійного напрямку в економічній психології — психології підприємницької діяльності. Тому важливим завданням організаційних та економічних психологів є надання психологічної допомоги діючим суб'єктам підприємницької діяльності (підприємцям), що передбачає опанування ними відповідних психотехнологій [3].

Пачковський Ю.Ф., розглядаючи підприємництво як особливий тип поведінки, виділяє наступні її складові:

- особлива чутливість до змін і прагнення щось змінити у своєму житті (елемент ініціативи);
- взяття на себе відповідальності за можливі невдачі і поразки, готовність ризикувати (елемент ризику);
- сприяння реалізації і використанню нових технологічних можливостей шляхом впровадження у життя винаходів та інновацій; організація або реорганізація соціально-економічних механізмів для того, щоб з вигодою використати наявні ресурси і конкретну ситуацію (елемент новаторства);
- самостійність суджень під час прийняття важливих рішень (елемент свободи);
- спрямованість на діяльне перетворення навколишнього світу, побудову нових відносин; вміння випереджати події і вести конкурентну боротьбу (елемент активності).

Стосовно більш детального аналізу змісту та основних функцій підприємницької діяльності варто уточнити тлумачення таких понять як «підприємницька діяльність» та «підприємець». Співвідношення даних феноменів може мати такий вигляд.

Підприємницька діяльність — самостійна, здійснювана за власною ініціативою, на власний ризик, систематична діяльність, яка спрямована на виробництво товарів, надання послуг та ін. з метою отримання прибутку.

Підприємці — це особи, які здійснюють підприємницьку діяльність, виступають суб'єктами цієї діяльності[7].

Сутність підприємницької діяльності глибше розкривається через її основні функції:

- інноваційну (творчу) — полягає у сприянні генеруванню та реалізації нових комерційних ідей, у здійсненні техніко-економічних, наукових розробок, проектів, пов'язаних з господарським ризиком;
- ресурсну — передбачає мобілізацію на добровільних засадах матеріальних, фінансових, трудових, інформаційних, інтелектуальних та інших ресурсів;
- організаційну — полягає у безпосередній організації виробництва, збуту, реклами тощо; зводиться до поєднання ресурсів в оптимальних пропорціях, здійснення контролю за їх виконанням;
- стимулюючу (мотиваційну) — зводиться до формування стимулюючого (мотиваційного) механізму ефективного використання ресурсів з урахуванням досягнень науки, техніки, управління і організації виробництва, а також до максимального задоволення потреб споживача[6].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що підприємницькою діяльністю займаються незалежні, самостійні люди, які прагнуть досягти особистісного успіху, реалізувати та ствердити себе. Та для підвищення ефективності своєї роботи підприємцям необхідно розвивати певні особисті якості та вдосконалювати багато психологічних складових підприємницької діяльності. Допомогти вирішити ці завдання підприємцям можуть організаційні психологи, використовуючи діагностичний та корекційно-розвивальний компоненти даної технології.

Література:

1. Аудит і ревізія підприємницької діяльності / За ред. проф. Бутинця - Житомир: ПП «Рута», 2001. – 416 с.
2. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
3. Ціпкин В.А. Управління персоналом., 2001. – 446 с.
4. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом. Підручник.— К.: Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
5. Психологія підприємництва [Текст] : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Пачковський Ю.Ф. - Львів : Афіша, 2001. - 276 с.
6. Бапьянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія.- К.:НІКА-ЦЕНТР, ЕЛЬГА, 2000.
7. Санахметова Н.О. Підприємницьке право.-О.: А.С.К., 2002. 704 с.